

Bravotrail – robuust reizen

Cock van der Kaaij en Roelien ter Heide

Iberië en Marokko 2018 – 2019

deel 5 – Marokko (2)



Reacties altijd welkom!
Jezelf of een ander aanmelden voor deze nieuwsbrief kan [hier](#).

Kloven



In Oost-Marokko zitten we aan de rand van de woestijn, de Pre-Sahara. Nu een heel droog gebied. Maar duizenden jaren geleden was het hier groen en bebost. Op sommige plekken zie je de bewijzen daarvoor op rotstekeningen. Maar ook de vele kloven zijn gemaakt door de uitschuring door water. Wij genieten daar nu van.

Sommige kloven zijn moeilijk bereikbaar en zien we als we over een pas van bijna 3000 meter gaan. Daar stormt het en raken de watertanks buiten bevroren. Gevoelstemperatuur min 20 of zo.

Zon, zon en zon



Hier in wolkenloos Marokko produceert een zonnepaneel twee keer zoveel elektriciteit als in Nederland. Aan de rand van de Sahara, in Ouarzazate worden dan ook grote zonnecentrales gebouwd. Er staan er een paar met een zelfde soort zonnepanelen als wij ook kennen, maar dan met een half miljoen bij elkaar. En ze werken er met CSP: Concentrated Solar Power. Hier worden met spiegels de zonnestralen op één punt gericht, waardoor water verhit wordt tot stoom. En hiermee kan je weer gewoon een generator aandrijven en stroom opwekken. Overigens is stroom en

diesel hier ongeveer even duur als in Nederland. Maar de mensen hebben wel een veel lager inkomen.

Het bezoeken van de zonnepanelen was helaas niet mogelijk. Dat moet je maanden van te voren aanvragen. Je wordt gescreend, enz. Ook als we langs de hekken rijden, worden we scherp in de gaten gehouden. Infrastructuur hoort hier bij de militaire objecten.

Water, water en water



werd nauwelijks gekeken of dat ook bij het gewas paste. Nu zijn er landbouwcoöperaties, geleid door vrouwen, die veel meer gericht zijn op de keten. Dus niet alleen kijken of er voldoende te eten is, maar ook of er een deel te verkopen is, waardoor bijvoorbeeld machines of kunstmest gekocht kunnen worden.

Kasbah's



De dynastie van El Glaoui was tot 1956 zeer machtig in Zuid Marokko. Ze werkten samen met de Fransen en hadden daardoor een grote invloed. Ze bouwden zo'n 1000 kasbah's om hun rijkdom te laten zien en om die te verdedigen. Een Kasbah is een grote versterkte woning met meestal torens op de vier hoeken. Een aantal kasbah's bij elkaar is een ksar.

Het grootste deel van het volk wilde echter in de jaren 50 van de vorige eeuw de Fransen kwijt en de dynastie van de Alawieten terug. Mohammed V was toen verbannen naar het buitenland, maar bij

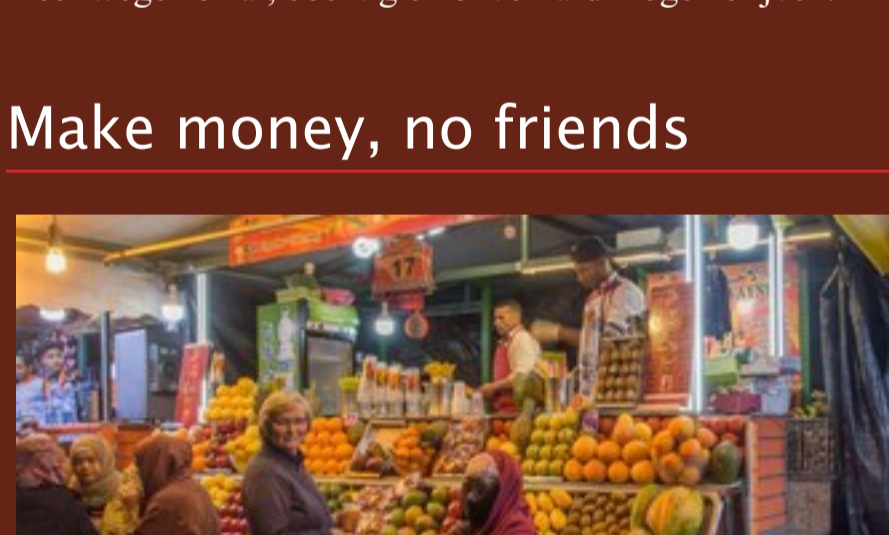
de onafhankelijkheid in 1956 werd hij glorieus binnengehaald en gekroond tot de eerste Marokkaanse koning. El Glaoui had dus op het verkeerde paard gewed. De 1000 kasbah's zijn sindsdien in verval. Maar sommigen zijn wonderbaarlijk genoeg nog deels intact. En bevatten schitterende versieringen. Een paar zijn zelfs nu Unesco-erfgoed. Allemaal erg fraai om te zien. En een leuke manier om de geschiedenis te leren, zeker als het kleurrijk verteld wordt door gids Aziz (op foto).

Tizi 'n Tichka



weggehakte steen af te voeren. Voor de Marokkanen is dit allemaal plezierig, voor ons hadden veel meer wegen smal, bochtig en onverhard mogen blijven.

Make money, no friends



In Marokko reizen is intens reizen. Regelmatig is er wel een moment dat we moeite hebben met de Marokkaanse gewoontes. Maar ja, wij zijn hier te gast, dus wij moeten ons aanpassen en vooral niet boos worden. Ook in deze nieuwsbrief proberen we onze ervaringen te omschrijven, zonder oordeel. Laat staan met een veroordeling. In Marrakech loopt de intensiteit op; er zit weinig tijd tussen de verschillende ervaringen.

De leidraad heeft één van de jongens op zijn jack staan: **Make Money, No Friends**. Als we in de doolhof van de

medina even stil staan, is er meteen een 'gids' die ons wel wil helpen. We bestellen één maaltijd met vis en één met vlees. Kregen we allebei vis én vlees. En ook nog ongevraagd wat bijgerechten. Met als gevolg een drie keer zo hoge rekening. Ach ja, uiteindelijk kunnen we het wel aan. En denken we vooral aan de vele mooie, vriendelijke en hulpvaardige contacten.

Geen zon, wel smog



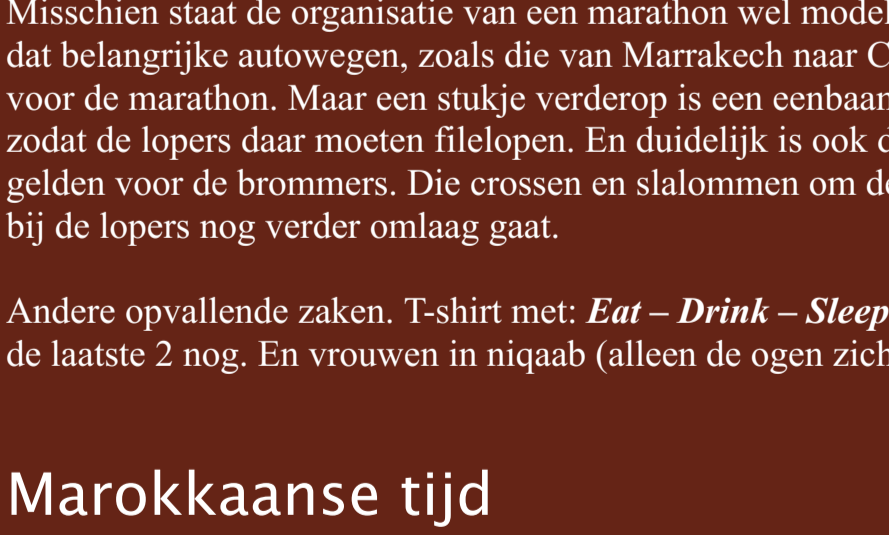
Voor het eerst sinds ons verblijf in Marokko schijnt 's morgens de zon niet. Dat is op de dag van de marathon. Het is zelfs mistig, zo erg dat we de bovenkant van de 70 meter hoge Koutoubiaminaret niet meer zien. Om te lopen is dit prima. Keerzijde is wel dat we er smog voor terug krijgen. Mexico-stad was ook niet schoon toen we daar waren, maar verluidd kreeg je daar in 1 dag net zoveel rommel als daar liep Cock geen marathon. Met al het verkeer dat hier is, zeker met al die

puffende brommertjes, is het hier vast niet veel gezonder.

Misschien staat de organisatie van een marathon wel model voor een land. Hier in Marrakech zien we dat belangrijke autowegen, zoals die van Marrakech naar Casablanca, volledig zijn schoongeveegd voor de marathon. Maar een stukje verderop is een eenbaansstraat gewoon in gebruik voor auto's, zodat de lopers daar moeten filelopen. En duidelijk is ook dat het concept van wegafzetting niet lijkt te gelden voor de brommers. Die crossen en sluddelom en de lopers heen. Zodat de luchtkwaliteit vlak bij de lopers nog verder omlaag gaat.

Andere opvallende zaken. T-shirt met: **Eat – Drink – Sleep – Run – Pray**. Op dat moment resten alleen de laatste 2 nog. En vrouwen in niqaab (alleen de ogen zichtbaar) die Cock enthousiast aanmoedigen.

Marokkaanse tijd



Een pijnpunt bij de marathon was de tijd. Op de website staat heel duidelijk dat de starttijd om half 9 is. We zijn even voor achten bij de startlijn. Daar zien we alleen maar lopers voor de halve marathon. Alarmbellen gaan rinkelen. Inderdaad blijken de marathonlopers al weg te zijn. Ze hanteren voor dit evenement een andere klok. Cock start dus een half uur te laat en zit vast in de grote massa halvemarathonlopers. Het duurt 5 kwartier voordat ie aansluiting vindt bij de marathonlopers. Later blijkt dat meer mensen het startschot gemist hebben. Het blijft merkwaardig dat de

meesten wel een uur te vroeg, dus volgens de organisatoren op tijd, er waren. Later blijkt de reden: het plotseling afschaffen van de wintertijd. Niet iedereen weet dat nog.

Over tijd gesproken: Cock liep deze marathon - zijn 56^e - in 4 uur, 11 minuten en 30 seconden. Door de frustratie werd de tijd sneller. Hij liep deze marathons in 2018 en 2019.